

Justitsministeriet, Forvaltningsretskontoret

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
DATO: 19.08.2022
SAGSNR.: 2022-2353

Ved mail af 7. juli 2022 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte forslag.

Advokatrådet har følgende bemærkninger:

Advokatrådet er enig med Justitsministeriet i udgangspunkter for lovforslaget (s. 17):

”Reglerne om aktindsigt i personalesager bygger på en forudsætning om, at offentliggørelse af den ansattes navn kan ske uden væsentlige skadevirkning for den ansatte eller for ansættelsesmyndigheden. Der henvises til pkt. 2.1.1 ovenfor. Den samfundsmæssige udvikling og udbredelsen af de sociale medier betyder imidlertid, at udlevering af oplysninger om en offentligt ansats navn i dag kan være forbundet med væsentligt større skadevirkninger for den ansatte end tidligere. Oplysninger om den ansattes navn kan således – ved hjælp af sociale medier eller internettet i øvrigt – anvendes til at fremsøge yderligere oplysninger om den ansatte, f.eks. om den pågældendes private bopæl, familieforhold eller fritidsinteresser, som kan misbruges til at udøve pression eller chikane m.v. over for den ansatte. Hertil kommer, at de sociale medier kan anvendes som platform til at hænge navngivne offentligt ansatte ud eller udbrede urigtige beskyldninger om dem. Denne udvikling bidrager til at øge utrygheden blandt offentligt ansatte.”

Advokatrådet har derfor også en vis forståelse for ønsket om at øge de offentligt ansattes tryghed og beskyttelse mod chikane, men Advokatrådet har ikke desto mindre nogle betænkeligheder over for lovudkastet.

1. Justitsministeriet anfører (s. 18), at formålet med ændringen af offentlighedslovens § 9 ikke er *”at afskære anmodninger om aktindsigt, der søger at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning, eller som ledsages af kritik af myndigheden eller dens ansatte,”* men en anmodning om aktindsigt *”vil dog kunne afslås,”* hvis den *”tillige skal tjene et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende.”*

Justitsministeriet anfører desuden (s. 19), at *”forslaget ikke [har] til formål at*

begrænse pressens eller forskeres adgang til at søge aktindsigt i forvaltningen,” men at det alligevel kan blive konsekvensen, hvorfor ”aktindsigtsanmodninger fra massemedier omfattet af medieansvarsloven eller forskere tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut kun helt undtagelsesvist vil kunne afslås.”

Advokatrådet finder det generelt betænkeligt at begrænse anmodninger om aktindsigt, der reelt har til formål at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning. En sådan adgang bør begrænses til tilfælde, hvor afgørende hensyn til den offentligt ansattes sikkerhed taler for det. Det gælder særligt, hvis den, der fremsætter anmodningen er forsker eller journalist, og det gælder, uanset om forskeren kan anses som tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut, eller om mediet måtte være omfattet af medieansvarsloven, hvilket en del netmedier ikke er.

Advokatrådet foreslår derfor, at lovforslaget generelt justeres, således at der i tilfælde, hvor formålet med anmodning er at søge at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning, m.v., kun helt undtagelsesvis vil kunne meddeles afslag efter en konkret vurdering, idet hensynet til informationsfriheden fortsat må tillægges betydelig vægt.

2. Justitsministeriet anfører (s. 19) om ændringen af offentlighedslovens § 21 om personalesager, at vurderingen af hensynet til den offentligt ansatte skal foretages ”på baggrund af den ansattes eventuelle bemærkninger”, og at myndigheden som udgangspunkt skulle nægte at udlevere oplysninger om den ansattes navn, hvis den ansatte nærmere begrundet sin udtalelse imod udlevering.

Advokatrådet finder i lyset af informationsfrihedens almindelige samfundsmæssige betydning, at lovforslaget bør justeres, således at vurderingen foretages ”med udgangspunkt i” eller ”under inddragelse af” den ansattes bemærkninger, men vurderingen kan ikke ske alene ”på baggrund” af den ansattes bemærkninger. Desuden bør afslag på aktindsigt forudsætte, at den ansattes udtalelse imod aktindsigt er velbegrundet, således at udgangspunktet ikke uden videre er, at der meddeles afslag på aktindsigt, blot fordi den ansatte begrundet et ønske om det.

Med venlig hilsen

Andrew Hjuler Crichton
Generalsekretær